

¹Fahri TEMİZYÜREK, ²Erol BARIN, ³Özlem BAŞ

¹Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Ankara, Türkiye (fahri@gazi.edu.tr) <https://orcid.org/0000-0002-0497-1045>

²Dr., Uluslararası Kültür ve Dil Araştırmaları. Emekli Öğretim Üyesi. Ankara, Türkiye (erolbarin@gmail.com) <https://orcid.org/0000-0001-5311-6638>

³Doç.Dr. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü. Ankara, Türkiye (ozlembas@hacettepe.edu.tr) <https://orcid.org/0000-0002-0716-103X>

KAZAK VE TÜRK ÖĞRENCİLERİN TÜRK KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN FARKINDALIKLARI ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI*

Öz: Bu makalede Türk Kültür coğrafyasında yer alan iki ülkenin (Türkiye ve Kazakistan) üniversite öğrencilerinin Türk kültürü hakkındaki farkındalıkları ele alınmıştır. Araştırma ortak kültür mirasımızın iki ülke gençlerince nasıl algılandığını ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Bu araştırma nitel araştırma modelinde bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu gönüllü olarak katılımcı olan 24 Kazak Türk'ü öğrenci ile 24 Türk üniversite öğrencisidir. Bu çalışmada görüşme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler elle analiz edilerek MAXQDA nitel analiz programında görselleştirilmiştir. Kazak ve Türk öğrencilerin Türk kültürüne ilişkin farkındalıkları üzerine yapılan bu araştırmanın verilerinden elde edilen bulgular üç tema etrafında toplanmıştır. Bu temalar : (1) Türk kültürüne ait öğeler, (2) Türk kültüründe yaşam tarzı, (3) Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleridir. Her iki gruptaki katılımcılarda Türk kültürü denince ilk aklı gelen kavramların ortak noktası yemek kültürü ve bağımsızlığa verilen önemdir. Kazak Türklerinde maneviyat açısından ziyaret kültürünün türbelerle bağlantısı düşünüldüğünde maddi ve manevi öğeler bir arada yorumlanmalıdır. Türk destanlarıyla ilgili elde edilen sonuçların coğrafi farklılıklardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Araştırma sonuçları göstermektedir ki araştırmaya katılan Kazaklar Türkiye'deki Türklere nazaran farklı lehçelerde (Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Azeri Türkçesi, Çuvaşça) daha fazla sözcük bilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk kültürü, üniversite öğrencileri, Kazaklar, Türklere, yaşam tarzı, yemek kültürü

* Geliş Tarihi: 28 Nisan 2023 – Kabul Tarihi: 12 Haziran 2023

Date of Arrival: 28 April 2023 – Date of Acceptance: 12 June 2023

Келген күні: 28 сәуір 2023 ж. – Қабылданған күні: 12 маусым 2023 ж.

Поступило в редакцию: 28 апрель 2023 г. – Принято в номер: 12 июнь 2023 г.

DOI: 10.59358/ayt.1289392

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

¹Fahri TEMİZYÜREK, ²Erol BARIN, ³Özlem BAŞ

¹Prof. Dr. Gazi University Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences, Ankara, Türkiye (fahri@gazi.edu.tr) <https://orcid.org/0000-0002-0497-1045>

²Dr., International Culture and Language Studies. Retired Faculty Member Ankara, Türkiye (erolbarin@gmail.com) <https://orcid.org/0000-0001-5311-6638>

³Assoc. Prof. Dr. Hacettepe University Faculty of Education, Department of Elementary Education. Ankara, Türkiye (ozlembas@hacettepe.edu.tr) <https://orcid.org/0000-0002-0716-103X>

A CASE STUDY ON THE AWARENESS OF KAZAKH AND TURKISH STUDENTS ABOUT TURKIC CULTURE

Absract: This article delves into the level of awareness among university students in Turkey and Kazakhstan about Turkic culture, considering their shared cultural geography. Employing a qualitative research approach, the study was designed as a case study. The research group included 24 Kazakh Turkish students and 24 Turkish university students. The collected data were then manually analyzed and visualized through the use of MAXQDA qualitative analysis program. The findings obtained from the data of this research on Kazakh and Turkish students' awareness of Turkic culture were grouped around three themes. These themes are: (1) elements of Turkic culture, (2) lifestyle in Turkic culture, (3) oral and written products of Turkic. The common point of the first concepts that come to mind when it comes to Turkic culture among the participants in both groups is the food culture and the importance given to independence. Considering the connection of visitation culture with tombs in terms of spirituality in Kazakh Turks, material and spiritual elements should be interpreted together. The results of the research show that Kazakhs who participated in the research know more words in different dialects (Kazakh Turkish, Kyrgyz Turkish, Azeri Turkish, Chuvash) than Turks in Turkey.

Keywords: Turkish culture, university students, Kazakhs, Turks, lifestyle, food culture

GİRİŞ

Birçok bilim dalının önemle üzerinde durduğu kültür kavramı her toplum için 21. yüzyılda kadim bir değer olarak kendini ortaya koymaktadır. Giderek bir köy hâline dönüşen dünyada farklı kültürler çok renkli çeşitlilikleriyle kendi varlıklarını devam ettirmektedir. Kültür, varlığını devam ettirmek için

dile ihtiyaç duyar; dil ile toplumun bireylerine aktarılan kültürel öğeler o milletin millet olma sürecinde temel yapı taşlarıdır. “Dille kültürün iç içe geçmiş olgular olması ve dilin kültürün taşıyıcısı olması, dil öğretimindeki vazgeçilmez bir gerekliliği ortaya çıkarır ki bu da kültür öğretimidir. Dil, sahip olduğu millete ait kültürden izler taşır. Bu yüzden bir ülkenin dili öğrenilirken o ülkenin kültürü de öğrenilmiş olur.” (Güzel ve Barın, 2020, s.257). Bu sebeple kültürel farkındalık çok önemlidir. “Öğrencilerin kültürlerarası iletişim yetisine sahip olmak için öncelikle kültürel farkındalık geliştirmesi gerekmektedir. Aksi hâlde öğrencilerin farklılıklara saygı duyması ve bu farklılıklardan yararlanması beklenemez.” (Göktaş ve Çangal, 2023, S.307)

Bir toplumun, nesilden nesile aktararak sürdürdüğü yaşam biçiminin toplamı olarak tanımlanabilecek kültür; maddi ve manevi unsurlar ile inanç ve uygulamaların bireyler arasındaki sosyal etkileşim sonucu örgütlenmesidir (Tanrıbuyurdu, 2016, s.103). Kültür, aynı coğrafyada yaşayan aynı suyu, dağı, hayvanı, ağacı ve havayı paylaşan insan topluluğunun ortak kaygıları, acıları, sevinçleri, yaşam tarzları, zaferleri ve ortak bayrak, marş, tavır ve tutumları, yeme alışkanlıkları, eğlenceleri, kılık-kıyafetleri, dansları, dil ve inançlarından oluşmaktadır (Yozgat, 2019, s.14).

Millî kimliğin yapı taşları olan millî kültür unsurlarının, yeni bireylere aktarımı birtakım kodlamaları ve sembolleştirmeleri de beraberinde zorunlu hâle getirmiştir. Kültürün sembolleştirilmesi fark edilmesini ve akılda kalıcılığını artırarak benimsenmesini kolaylaştırdığı için doğal olarak bu yola gidilmiştir (Koca, 2017). Semboller toplumların genetik kodları gibidir. Bu kodlar toplum tarafından bir sonraki nesle aktarılır. Bireyin toplumsallaşması sürecinde bu semboller büyük rol oynar. Bireye ait olma duygusu vererek millet olma şuurunu kazandırır (Koca, 2012, s.530). Türk kültürünün ana unsurları; Türk düşüncesi, dil, tarih, din, bilim, folklor, ahlak, hukuk, devlet biçimi, yazılı kültür, tarım, ekonomi, askerlik, spor, teknoloji ve sanat ana başlıklarıyla ortaya çıkmaktadır (Tazebay ve Akpınar, 2010, s. 245).

Küreselleşme ve iletişim araçlarının etkisiyle kültürel değerler zamanla yok olmaktadır ve bu sebeple de özellikle gelişmiş ülkeler sürdürülebilir kalkınmada önemli etkiye sahip olan kültürel değerlerini korumak adına büyük yatırımlar yapmaya başlamışlardır (Aktaran Topsakal ve Topsakal, 2019, s. 91; Horata 2017: s. 125). Son dönemlerde Türk kültür coğrafyasında yaşayan Türk halkları ortak mirasına sahip çıkabilmek adına teşkilatlanmıştır. Türk Devletleri Teşkilatı bütün dünyada geniş yankı uyandırmış ve tarihte ilk defa böyle bir yapıyla Türk devletlerini bir araya getirmiştir. Burada temel dayanışma elbette Türk kültürü ekseninde etrafında odaklanmaktadır. Türk Cumhuriyetleri içinde Türkiye’ye öğrenci gönderen ülkelerden biri de

Kazakistan'dır. Her yıl başarılı Kazak öğrenciler Yurtdışı Türkler Başkanlığının burslarıyla Türkiye'ye gelmektedir. Bu makalede Türk Kültür coğrafyasında yer alan iki ülkenin (Türkiye ve Kazakistan) üniversite öğrencilerinin Türk kültürü hakkındaki farkındalıkları ele alınmıştır. Araştırma ortak kültür mirasımızın iki ülke gençlerince nasıl algılandığını ortaya koymasından önem taşımaktadır. Bu minvalde araştırma problemi; "Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrencilerin Türk kültürü hakkındaki farkındalıkları nasıldır?" sorusudur. Bu temel araştırma probleminden hareketle aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

Soru 1: Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye'de yaşayan öğrenciler Türk kültürüne ait öğeler hakkında neler bilmektedir?

Soru 2: Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye'de yaşayan öğrenciler Türk kültüründe yaşam tarzına ilişkin neler bilmektedir?

Soru 2: Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye'de yaşayan öğrenciler Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri hakkında neler bilmektedir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma modeli iç içe geçmiş durum çalışması olarak desenlenmiştir. Tek bir durum içinde çoğu kez birden fazla alt tabaka veya birim olabilir. Bu durumda birden fazla analiz birimi söz konusu olacaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s.313). Araştırmada ortaya konulması amaçlanan durum Kazakistanlı ve Türk öğrencilerin Türk kültürü hakkındaki farkındalıklarıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu gönüllü olarak katılımcı olan 24 Kazak Türkü öğrenci ile 24 Türk üniversite öğrencisidir. Öğrenciler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme esas alınarak araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s.120). Buna göre ölçütler şu şekildedir:

1- Kazakistanlı olup Türkiye'ye eğitim almak için gelmiş olmak ve Türkiye'de bir üniversitenin öğrencisi olmak.

2- Türkiye vatandaşı olup Türkiye'de bir üniversitenin öğrencisi olmak.

Araştırmaya toplam 48 kişi katılmış olup katılımcıların özellikleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Katılımcılar	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti
Uyruğu	24	24
Yaş aralığı	22-30	22-30
Cinsiyeti	4 Erkek 20 Kadın	9 Erkek 15 Kadın
Okuduğu Bölümler	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Arkeoloji Sosyoloji Fizik-Matematik Tarih Türk Halk Edebiyatı Basın ve Yayın Radyo Televizyon ve Sinema Gazetecilik Uluslararası İlişkiler Yabancı Diller (İngilizce-Türkçe)	Sınıf Öğretmenliği Türkçe Öğretmenliği İlköğretim Matematik Öğretmenliği Biyoloji Öğretmenliği Fizik Öğretmenliği Okul Öncesi Öğretmenliği Kimya Öğretmenliği Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Araştırmaya katılan Kazak katılımcılardan 4'ü erkek 20'si kadındır. Katılımcıların yaş aralığı 22 ile 30 arasında değişmektedir. Tablo 1'de yer alan bölümlerde eğitim görmektedirler. Türkiye Cumhuriyeti uyruklu katılımcılardan 9'u erkek 15'i kadındır. Yaş aralığı 22 ile 30 arasında değişmektedir Ankara'da bir devlet üniversitesinde okuyan katılımcılar sekiz farklı bölümden araştırmaya katılmışlardır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bunun için araştırmacılar tarafından Görüşme Formu Yaklaşımı doğrultusunda bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu Türk kültürü alanında çalışmaları olan iki akademisyen tarafından incelendikten sonra Google Forms aracılığıyla elektronik ortama aktarılmıştır. Form Kazakistan'dan gelen öğrencilerin

eğitim ve sosyal faaliyetler amacıyla kendi aralarında oluşturdukları whatsapp grubu aracılığıyla kendilerine ulaştırılmıştır.

Görüşme formunun soruları ve bu soruların alt problemlerle ilişkisini ortaya koyan tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Görüşme formu soruları ile alt problemler ve içerik analizi ilişkisi

Görüşme Formu Soruları	İlişkili Olduğu Alt Problem	İçerik Analizi
Açılış Sorusu: SORU 1: Türk kültürü denince ilk olarak aklınıza ne gelir? Neden?	Soru 1: Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türk kültürüne ait öğeler hakkında neler bilmektedir?	TEMA 1: TÜRK KÜLTÜRÜNE AİT ÖGELER KATEGORİ 1: Türk Kültürüyle ilgili İlk akla gelenler KATEGORİ 2: Türk Kültürüyle İlgili Semboller
Geliştirme Soruları: SORU 2: Türk kültürüne ait semboller hakkında bilginiz var mı? Örneğin renkler, sayılar vb. Semboller hakkında neler biliyorsunuz?		
SORU 3: Doğum, düğün ve ölüm Türklerde büyük önem taşır. Bunlarla ilgili neler biliyorsunuz?	Soru 2: Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türk kültüründe yaşam tarzına ilişkin neler bilmektedir?	TEMA 2: TÜRK KÜLTÜRÜNDE YAŞAM TARZI KATEGORİ 1: Türklerde Doğum, düğün ve ölüm KATEGORİ 2: Türk mutfağına özgü yemekler
SORU 4: Türk mutfağına özgü hangi yemekleri biliyorsunuz?		
SORU 5: Türk kültürünün maddi (örneğin önemli mimari eserler) ve manevi		

---

unsurları (gelenek ve
görenekler) ile ilgili
örnekler verir misiniz?

KATEGORİ 3: Türk
kültürünün maddi ve
manevi unsurları

SORU 6: Nerelisiniz?
(Ülke veya şehir adı
belirtiniz) Bu yerin hâlâ
yaşayan kültürel
sembolleri ve gelenekleri
hakkında kendi
yaşantınızdan örnekler
veriniz.

KATEGORİ 4:
Öğrencilerin
memleketleri ve bu
yerlerin kültürel
özellikleri

SORU 7: Orhun Abideleri
bütün Türk dünyası için
neden çok büyük önem
taşır?

Soru 3: Kazakistanlı
öğrenciler ile
Türkiye’de yaşayan
öğrenciler
Türkçe’nin sözlü ve
yazılı ürünleri
hakkında neler
bilmektedir?

**TEMA 3:
TÜRKÇENİN
SÖZLÜ VE YAZILI
ÜRÜNLERİ**

SORU 8: Türk
destanlarından
bildiklerinizi sıralayınız?

KATEGORİ 1: Türk
destanları

Kapanış Sorusu:

SORU 9:

Türkçenin farklı
lehçelerinde kullanılan
sözcükler biliyor
musunuz? Neler
biliyorsunuz? Türkçe
anlamlarını parantez
içinde yazarak
örneklendiriniz.

KATEGORİ 2:
Orhun Abidelerinin
Türk dünyası için
önemi

KATEGORİ 3:
Türkçenin farklı
lehçelerinde
kullanılan sözcükler

Verilerin toplanmasının ardından veriler elektronik ortamda başka araştırmacıların inceleyebileceği şekilde Excell programında arşivlenmiştir. Daha sonra ham veriler üzerinde çalışan araştırmacılar içerik analizi için verileri kodlamışlardır. İki araştırmacı yaptıkları kodlamaları karşılaştırmak için bir toplantı düzenleyip kodları, kategorileri ve temaları düzenlemişlerdir. Elde edilen düzenlemeler elle yapılmış olup daha sonra bu içerikler Word belgesi olarak nitel analiz programı MAXQDA 2022 ile görselleştirilmiştir. Her katılımcının kültüre göre farklı cevaplar verdiği temalarda içerik zenginliğini betimleyebilmek adına Kod Bulutu kullanılmış, frekans sayısının arttığı kodlarda Kod İlişkileri Tablosu ve Belge Özet Tablosu kullanılmıştır. Bulgularda okuyucunun daha detaylı bilgi elde etmesine yönelik ham verilerden alıntılar da yapılmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik

Araştırmada *tutarlılık* sağlamak amacıyla iki araştırmacının kodlamalarının uyuma katsayısını bulmak için Miles and Huberman (1994)[Güvenirlik = Görüş Birligi / (Görüş Birligi + Görüş Ayrılığı)] formülü kullanılmıştır. Katsayının %80'in üzerinde olması kodlamalarının tutarlı olduğunu göstermektedir. İki araştırmacının analizlerinin katsayı hesaplaması % 83 çıkmıştır. Bu değer araştırmacıların analizlerinin tutarlı olduğu biçiminde yorumlanabilir. Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak için bütün veriler ve analizler başka araştırmacıların inceleyebileceği (katılımcıların kimlikleri gizli tutularak) şekilde dijital ortamda arşivlenmiştir. Ayrıca teyit edilebilirlik açısından bulgular kısmı katılımcılarla paylaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular Türk kültürü alanında uzman bir Profesör doktor tarafından tutarlılık incelemesine tabi tutulmuştur. Araştırmada aktarılabilirlik sağlamak için elde edilen veriler ayrıntılı betimlenmiş, görselleştirilmiş ve ham verilerden alıntı yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada elde edilen bulgular temalar, kategoriler ve kodlar hâlinde görselleştirilerek sunulmuştur. Elde edilen bulgulara dair yorumlara yer verilmiştir.

Kazak ve Türk öğrencilerin Türk kültürüne ilişkin farkındalıkları üzerine yapılan bu araştırmanın verilerinden elde edilen bulgular üç tema etrafında toplanmıştır. Bu temalar: (1) Türk kültürüne ait öğeler, (2) Türk kültüründe yaşam tarzı, (3) Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleridir. Toplam üç tema dokuz kategori altında elde edilen kodlar görselleştirilerek sunulmuştur. Her katılımcının farklı görüş bildirmesi sonucu ortaya çıkan kodların farklılaşması nedeniyle frekans değeri alınmamıştır ancak birden fazla katılımcının belirttiği kodlarda elde edilen değer grafiksel olarak sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt problemi, “Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türk kültürüne ait öğeler hakkında neler bilmektedir?” sorusuna ilişkin elde edilen verilere yapılan içerik analizinde ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar aşağıda sunulmuştur.

TEMA 1: TÜRK KÜLTÜRÜNE AİT ÖGELER

KATEGORİ 1: Türk Kültürüyle İlgili İlk Akla Gelenler

Kod Bulutu 1. Türk Kültürüyle İlgili İlk Akla Gelenler

Türkiye’de yaşayan Türk öğrencilerin Türk kültürü denildiğinde ilk akla gelen pek çok kavram bulunmaktadır. Bu konuda kültürümüzde sevgi ve saygının önemli olması, bağımsızlığımıza düşkün olma, yemekler gibi kodlar dikkati çekmektedir. Kod bulutu bu konuda ilk akla gelenleri görsel olarak özetlemekle birlikte katılımcıların görüşme sorularına verdiği cevaplardan ham veriler de aşağıda sunulmuştur.

İçine doğduğum yaşam tarzı aklıma gelmektedir çünkü hayatımın büyük bir bölümünü şekillendiren değerleri Türk kültürü oluşturmaktadır. K26

Bağımsızlık gelir çünkü tarih boyunca Türkler milli kimliğini korumuştur ve asimile olmamışlardır. Bu husus da beni etkilemiştir. K28

Medeniyet gelir. Çünkü Türkler uzun yıllar boyunca dünyanın farklı yerlerinde yaşamış ve diğer toplumlari da etkilemiş şanlı bir millettir. K33

Birlik ve beraberlik. Çünkü dünyanın neresinde olursa olsun Türkler birbirlerini buluyor ve birbirlerine arka çıkıyorlar. K35

Türk kültürüne ait öğeler teması kapsamında Kazak öğrencilerin ilk aklına gelen kavramlar da aşağıda Kod Bulutu'nda görselleştirilmiştir. Kazak öğrencilerin de Türkiye'deki öğrenciler gibi millî ve manevi değerlere değinmesinin yanı sıra Türk tarihindeki şahsiyetlere de vurgu yaptığı görülmektedir.

Kod Bulutu 2. Kazaklarda Türk Kültürüyle İlgili İlk Akla Gelenler

K4 Kodlu katılımcının cevabına bakıldığında da Türk kültürünün Türkiye ve Türkiye dışında özellikle yemek kültürü üzerinden paylaşıldığı anlaşılmaktadır.

Türk kültürü" çok geniş bir kavram. Türkiye ve Türkiye dışındaki diğer devletlerde yaşayan Türk boylarını da hesaba kattığımızda Türk kültürü daha da zenginleşiyor. Türkiye ve Türk kültürü denince genelde ilk akla gelen çay ile kahve, lokum ile baklava, yani yemek / mutfak kültürü oluyor. Onun dışında gölge oyunu, Hıdırellez, ebru sanatı ve el sanatları da

ilk akla gelenlerdendir. Ayrıca Türk müziği, çalgıları ve icra sanatları da kültürün birer parçalarıdır. K 4

Her iki gruptaki katılımcıların Türk kültürü denince ilk akla gelen kavramların ortak noktası yemek kültürü ve bağımsızlığa verilen önem olması yanı sıra Kazak öğrencilerin Atatürk gibi önemli şahsiyetleri de belirtmeleri dikkate değer bir veridir. Türk kültürüne ait öğeler teması kapsamında katılımcılara Türk kültüründeki semboller sorulmuştur. Türkiye’de yaşayan Türk öğrenciler bu konuda zengin verilerle dolu bir kod bulutu oluşmasına yönelik cevaplar vermişlerdir.

KATEGORİ 2: Türk Kültürüyle İlgili Semboller

Kod Bulutu 3. Türk Kültürüyle İlgili Semboller

Katılımcılar özellikle renkler, rakamlar, tamgalar, dinî semboller ve sanat eserleriyle ilgili örnekler vermiştir. Bu sembollerle ilgili ham veriler katılımcıların Türk mitolojisi hakkında da bilgisi olduğunu göstermektedir.

Taşların dili, Tamgalar, İslamiyet ve Sembolleri, Halı, kilim, Şamanlık sembolleri ... K 44

Kilimlere yapılan çeşitli desenler var ve o desenler birer anlam taşıyor. Mesela bereket deseni. K48

Lale, hat sanatı, kurt, hilal, çoğunlukla kırmızı ve yeşil renkler kültürümüzün sembolleri olarak aklıma gelenler. K41

Ay, yıldız diyebilirim. Bayrağımızdan dolayı aklıma ilk gelen semboller bunlar. Turkuaz rengi de yine içinde Türk kelimesi geçtiği için Türk kültürü ile bağlantısı olduğunu söyleyebilirim. K31

Kırmızı renginin kötülüklerden uzak tutmak için kullanıldığını duymuştum. Örneğin gelinin eline kına yakılması, beline kırmızı kurdele bağlanması, kırmızı bindallı giydirilmesi vs. vs. K35

Mitolojik öğelerden olan Albastı karakterini/sembolünü ve Çift başlı kartalı biliyorum. K36

Kazak katılımcıların Türk kültürüne ilişkin sembollere verdikleri cevaplar Kod Bulutu 4’te özetlenmektedir.

Kod Bulutu 4. Kazaklarda Türk Kültürüyle İlgili Semboller

Kazak katılımcılar da renkler, sayılar, hayvanlara değinirken Hıdırellez Bayramı’nın bu kod bulutunda dikkati çektiği Türkiye’deki katılımcıların bu koda değinmediği görülmektedir. Kazak katılımcıların ham verileri aşağıdaki gibidir.

Kırmızı reng ve mavi reng Türk kültüründe en önemli ve anlam ifade eden renklerdir. Mavi ve kırmızı renkler Türklüğü, savaşı, dökülen kanları Türk halkının savaşmış ve mücadele etmiş bir halk olduğunu, kanıtlayan önemseyen unsurlardandır. Ayrıca Türk kültüründe 13 rakamının uğursuzluk getirdiği düşünülmektedir. K 9

Örneğin, 40 sayısı. Bu sayı dini, çeşitli ritüellerde ve sözlü anlatım geleneği masallarda belli bir ifadeye kuvvet kazandırmak için de kullanılır. Renklerde beyaz, temizliği, gerçekliği ve fikir hürriyetini temsil eder. K17

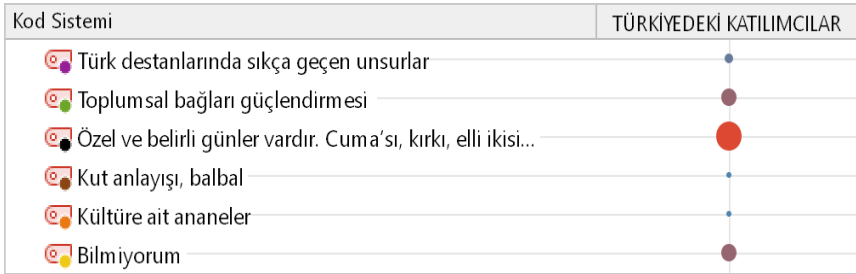
Türk kültürüne ait öğeler teması altında elde edilen kodlara bakıldığında gerek katılımcıların ilk aklına gelen kavramlar olsun gerekse de Türk kültürünün sembolleri hakkında bilgileri olsun Kazak ve Türk öğrencilerin ortak tespitleri olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’de eğitim gören Kazak öğrencilerin sadece günlük kavramlar değil tarihî şahsiyetler hakkında da bilgisi olduğu anlaşılmaktadır. Her iki grubun da Türklerin bağımsızlığına verdiği öneme vurgu yapması karakteristik bir bulgudur.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türk kültüründe yaşam tarzına ilişkin neler bilmektedir?” olup bu problem bağlamında sorulan görüşme sorularından elde edilen verilerin içerik analizi sonucu Türk Kültüründe yaşam temasına ulaşılmıştır. Bu tema kapsamında dört alt kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategoriler:

(1) Türklerde doğum, düğün ve ölüm, (2) Türk mutfağına özgü yemekler, (3) Türk kültürünün maddî ve manevî unsurları ve (4) Öğrencilerin memleketleri ve bu yerlerin kültürel özellikleridir.

TEMA 2: TÜRK KÜLTÜRÜNDE YAŞAM TARZI

KATEGORİ 1: Türklerde doğum, düğün ve ölüm kategorisine ilişkin kodlar ve bu kodların frekans değerleri sonucu oluşan grafiksel gösterim aşağıda sunulmuştur.

Kod Sistemi 1. Türklerde doğum, düğün ve ölüm

Bu grafikte görselleştiren kodlara bakıldığında,

“Doğum, Türk destanlarında sıkça geçen unsurdur. Örnek olarak Oğuz Kağan destanı verilebilir. Düğün, Türk kültüründe şenliği temsil eder. Ölüm, Türk kültüründe ahiret hayatına geçiş basamağı olarak kabul edilir. Sagular da ölümle ilgili üzüntüyü yansıtır.” Görüşü tekrar edilmiştir (n=3) “Bunlar ile

ilgili özel ve belirli günler vardır. Cuma'sı, kırkı, elli ikisi gibi günleri kapsar. Doğum ve ölümlerde bu günler önemlidir." (n= 10) "Doğumun ad günü olarak kutlanmasını ve ölümden sonra yas tutma geleneğini biliyorum. Toplumsal bağları güçlendirmesi açısından önemlidir." (n=5) diyen katılımcıların sayısı parantez içinde verilmiştir. Bunun yanı sıra "Bilmiyorum (n=4)" cevabı verenler de olmuştur, "Kültüre ait ananeler (n=4)", "Kut anlayışı, balbal (n=1)", "Bildığım kadarıyla İslamiyet'ten önce de Türkler ölüleri toprağa gömüyordu. Yas tutma adetleri vardı. (n=1)" Bu ham verilerden kodlanan Kod Sistemindeki kodlara yönelik ham verilere aşağıda yer verilmiştir.

Düğünler hakkında birkaç bir şey biliyorum. Düğünlerimize çok fazla değer yüklüyoruz. Kız isteme, kına, nişan, söz, düğün gibi çok aşamadan oluşuyor. Ölümle ilgili de diyebilirim ki cenazelerde helva dağıtılması ölen kişinin ruhuna gideceğine inanılması ile alakalı aslında. Bir çocuk doğduğunda Mevlut okutulması da dini açıdan önemli. Mevlut ölen kişinin ardından da okutuluyor. Hatta kırkı çıkmak diye bir ifademiz de mevcut. Bir kişi öldükten kırk gün sonra Mevlut okutulup yemek dağıtılması dini açıdan etkiliyor olabilir. K 31

Doğum zor olursa bir fincanın içine su konup, Kuran'dan ayet okunur. Buna "fincan yazdırma" denir. Daha sonra kadının kocası çağrılır. Kadına kocasının elinden dökülen sular içirilir. Doğumdan sonra bebeğin göbeği kesilir ve geline pekmez, yağ ve ceviz karışımından yapılan hapsa içirilir. Doğum yapılan eve üç gün yemek getirilir. Ölünün çenesi çatılır. Kuran okunur. Bunlar bitince sevenleri ağıtlar söyler. Ölü evine üç gün yemek getirilir. Evde devamlı Kuran okunur. Türklerde kız istemeye gelen erkeğe tuzlu Türk kahvesi verilir. Kınada gelin ağlatılmaya çalışılır. Düğün öncesi gelinin erkek kardeşleri veya babası gelinin beline kırmızı bir kurdele bağlar. K 23

Yeni doğmuş bir bebek tertemiz masum, günahsız görülür. Mevlut dış buğdayı gibi etkinlikler yapılır. Düğünler de toplumumuzda önemli bir yer tutar. Kız isteme, kına geceleri, dans ve halk oyunları önemli bir yer tutar. Ölümler de bir o kadar hüznüldür. Ölümlere saygı duyulur ve gerekleri yerine getirilir. K43

Tasau Kesu
Ad Koyma
Kız İsteme
Umay Ana
Beşik toy
Sünnet Düğünü
Bel Kuda
Kız İsteme Gelenekleri
Kına Gecesi
Ölümü Duyurmak
Cenaze Törenleri.
Yas Tutma

Kazaklarda doğum, düğün ve ölüm

Kod Bulutu 5. Kazaklarda doğum, düğün ve ölüm

Kazakların kod bulutunda görülen kavramların Türkiye'deki uygulamaları da mevcuttur ancak Tasau Kesu ve Bel Kuda Kazaklara özgü geleneklerdir. Ham verilerde de sıklıkla geçen Tasau Kesu ilk adım töreni çocuklar ilk adım attığında bacaklarına bağlanan bir kurdelenin kesilmesidir. Bel Kuda ise Türkiye'de beşik kertmesi olarak geçen geleneğin başka bir versiyonudur. Katılımcılar doğum, düğün ve ölümle ilgili gelenekleri şu şekilde açıklamıştır:

Geçiş dönemleri veya üç eşik olarak adlandırılan doğum, düğün ve ölüm ile ilgili inanç ve uygulamalar toplum yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Bu inanç, uygulama ve pratikler Şamanizm, Animizm, Budizm ve Manihaizm gibi inanç sistemlerinden etkilenerek Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinden sonra yeniden şekil almıştır. Yukarıda belirttiğim gibi tusau kesu, ad koyma, çocukları koruyan Umay Ana, kız isteme gelenekleri mevcuttur. K14

Doğumla ilgili gelenekler: İsim verme geleneği, bebeği yıkama geleneği, Kırkından çıkarma geleneği, Beşik Toy (beşiğe koymak), Köstek kesme (tusaukeser), sünnet düğünü, evlilikle ilgili gelenekler: Bebekken atastırma gelenekleri, Bel Kuda, Beşik Kuda, Kız isteme, Nişan töreni, Kına gecesi, Büyük düğünler. Ölümle ilgili gelenekler, Ölümü duyurmak, Estirtu, Cenaze törenleri, Yas tutma (üç günlüğü, yedisi, kırk günlüğü, yüz günlüğü), As vermek vd. K17

Ad koyma, Doğum günü eski Türklerde törenle kutlanırdı. Dede Korkut hikâyelerinde de bunun örnekleri vardır. K22

Türk kültüründe yaşam tarzında yemekler büyük öneme sahiptir. Bu kategori altında birbirine benzer iki kod bulutu ortaya çıkmıştır.

KATEGORİ 2: Türk mutfağına özgü yemekler

Kod Bulutu 6. Türk Mutfağına Özgü Yemekler

Kod bulutunda yer alan yemeklerin kültürümüzce bilinen yemekler olmasının yanı sıra Türkiye'deki farklı bölgelere özgü yöresel yemekler olduğu dikkati çekmektedir.

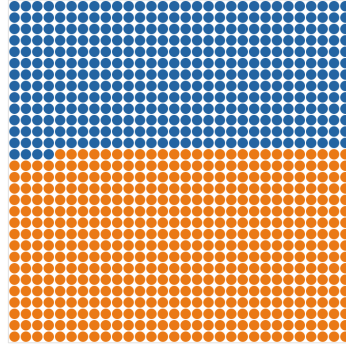
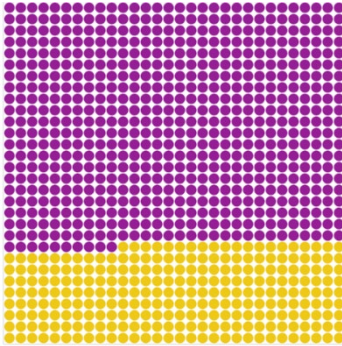

Kod Bulutu 7. Kazaklarda Türk Mutfağına Özgü Yemekler

Kazakların Türk mutfağına özgü yemeklerle ilgili verdikleri kodlarda çorbalar dikkati çekmektedir.

Orta Asya Türklerinin içecek ve yiyecekleri çoğunlukla at ve koyun ile alakalı olduğunu biliyorum. Örneğin kimiz, narin beshbarmah. Sarma ve benzeri Osmanlı dönemi yemekleri ise hala Türk yemeği olarak tartışılır. K34

KATEGORİ 3: Türk kültürünün maddi ve manevi unsurları

Belge Portresi 1. Maddi ve Manevi Unsurlar

Mor: Kazaklarda Maddi Unsurlar, Sarı: Kazaklarda Manevi Unsurlar

Mavi: Türkiye’de Maddi Unsurlar, Turuncu: Türkiye’de Manevi Unsurlar

Yukarıda yer alan Belge Portresi katılımcıların maddi ve manevi unsurlarla ilgili kodlarının görselleştirilmesi sonucunda oluşturulmuştur. Mor ve sarı renkli portre Kazak katılımcıların kodlarını görselleştirirken, mavi ve turuncu renkli portre Türkiye’deki katılımcıların kodlarını temsil etmektedir. Aşağıda Kazak ve Türk katılımcıların maddi ve manevi unsurlara ilişkin verdikleri cevapların kodları sıralanmıştır. Portede de renklerle temsil edildiği gibi manevi unsurlarla ilgili Türk katılımcılar daha fazla yanıt vermişlerdir. Kazak katılımcıların maddi unsurlarla ilgili ağırlıklı cevaplar verirken Türk katılımcılarda manevi unsurlar ağırlıklı cevaplardır.

KAZAKLAR

Maddi unsurlar	Manevi unsurlar
Hoca Ahmet Yesevi Türbesi	Düğün, Ölüm, Sünnet, Kına Törenleri
Ahlat Mezar Taşları	Bayram
Atatürk'e Adanmış Anıtlar	Nevruz Kutlamaları
Orhun Yazıtları	Bataşar Geleneği
Karahanlı Mimarisi	Göktanrı
Aslan Baba Türbesi	Şamanizm
Karahan ve Ayşe Hanım Türbeleri	Dil
Şeki Han Sarayı	Din
Cengiz Han Heykeli	Meddahlık
Munara ve balballar	Misafirperverlik
Dolmabahçe ve Topkapı Sarayları	
Köprüler, Kaleler, Müzeler	
Ebru Sanatı	
İhlamur Baskı Yapımı	
Yemek Kültürü	

Çay Kültürü

Masallar

Kitaplar

TÜRKİYE'DEKİLER

Bursa Ulu Camii	Çaput Bağlama,
Yağbasan Medresesi	Ölünün Karnına Bıçak Koyma
Topkapı Sarayı	Kız İsteme
Kaleler	Bayram Ziyaretleri
Bayraklar	Kandil Geceleri
Malabadi Köprüsü	Düğün, Kına Gecesi, Dini Bayramlarımız
Sultan Ahmet Camii	Al Ruhü
Mimar Sinan'ın Eserleri	Küt İnancı, Turan Taktiği, Tuğ, Kavuk, Çadır
Topkapı Sarayı vb.	Düğünler, Çeşitli Yöresel Halk Oyunları, Yöre Ağızları, Yöresel Yemekler
Selimiye Camii	Büyüklerimize Saygılı Davranmak, Törenler, Bayram Ziyaretleri
Galata Kulesi	Genelde Evlenen Kadınlara Kırmızı Kurdele Bağlanması
Ayasofya Camisi	Asker Evlerine Ziyarete Gidilmesi
İshak Paşa Sarayı	Dini Bayramların Kutlanması
Anıtkabir	Kız İsteme Törenleri
Rumeli Hisarı	
Balballar, Saraylar, Hamamlar, Kümbetler, Medreseler	

Göbekli Tepe, Çatalhöyük	Alacahöyük,	Cenaze Törenleri Türkler Vatanına İhanet Etmez.
Orhun Abideleri, Bağdat Medresesi, Fatih Külliyesi, Topkapı ve Dolmabahçe Sarayları		Ahilik Büyüklere Saygı
Çifte Minareli Medrese		El Öpme Bacak Bacak Üstüne Atmama Ayağa Kalkma

---

Katılımcıların ham verilerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur:

Aslan Baba Türbesi, Hoca Ahmet Yesevi Türbesi, Emir Timur Türbesi, Dolmabahçe Sarayı, Topkapı vd. Kazak ve Kırgızlarda çocuğun ilk 40 gününü kutlama geleneğine “Kırkınan Şıgaru”, “Kırkın Çıgaru” denir. Geleneğe göre annesinin bebeğe özel bir gömlek dikmesi gereklidir. Gömlek saygın insanların eski kıyafetlerinin parçalarından (40 parça) oluşmuştur. Kazak geleneğine göre, yirmi beş yaşına girmeyen gençler kurt derisinden yapılan işiki (giyim) giymemişlerdir. Çünkü, kaskır işik, genç bir adamın gücünü alıp onu hasta edebilmiş. K1

Türkistan Ahmet Yesevi Türbesi, Kırgızistan’da Munara ve balballar, Azerbaycan’da Şeki Han Sarayı, Moğolistan’da Cengiz Han heykeli vs. Ölü gömme adetleri, Nevruz kutlamaları vs... K 22

Manevi kültür kısaca; inançlar, değerler, semboller, normlar şeklinde ifade edilebilir. Maddi kültür ise, kısaca manevi kültürün dışındaki kültürel unsurlar olarak tarif edilebilir. İnsanların yaptıkları aletler, kullandıkları malzemeler, giyim-kuşamları, yemekleri, müzikleri vb.

Türkiye’nin en İyi Mimari Eserleri:

Ayasofya

Selimiye Camii

Süleymaniye Camii

Topkapı Sarayı

Galata Kulesi

Edirne II. Beyazıt Külliyesi vb. K23

KAZAK VE TÜRK ÖĞRENCİLERİN TÜRK KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN FARKINDALIKLARI ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI

Osmanlı dönemi eserleri, Mimar Sinan eserleri, Selçuklu zamanı yapılar vb. manevi unsur olarak pencere önüne konulan çiçekler, ipek mendillere damlatılan ve anlamı olan çiçek kokuları vb. K 27

Mimari eser değil de paramızı örnek verebilirim. Her kâğıt paranın üzerinde önemli bir düşünür ya da bilim insanının olması kültürümüzün yansımaları olarak değerlendirilebilir. Halk oyunlarımız, türkülerimiz, kız isteme gibi adetlerimiz, düğünlerimiz, asker uğurlamalarımız manevi unsurlara örnek verilebilir. K31

Devlet yönetimi, hukuk yapısı, ordu düzeni ve dini inancı, örf ve adetler, sanat... K46

Türk Kültüründe Yaşam Tarzı temasının dördüncü kategorisi katılımcıların memleketleri ve bu yerlere özgü kültürel özelliklerdir. Kazak katılımcılar ülke adı olarak Kazakistan cevabı vermiştir. Türkiye'deki katılımcılar "Nerelisiniz?" sorusuna hangi memlekettten olduklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle sadece Türkiye'deki katılımcıların Kod Bulutu üretilmiştir.

KATEGORİ 4: Öğrencilerin Memleketleri ve Bu Yerlerin Kültürel Özellikleri

Kod Bulutu 8. Türkiye'deki Öğrencilerin Memleketleri

Kod bulutunda her katılımcının farklı bir şehirden olduğu ve 24 farklı yerin geçtiği görülmektedir. Katılımcıların kendi memleketlerine ilişkin örnek verdikleri kültürel özelliklere aşağıda yer verilmiştir.

Kırşehirliyim: *Kırşehir'de Ahilik kültürü devam etmekte. K36*

Osmaniyeliyim: Karatepe Aslantaş açık hava müzesi bulunur. Tarihi açıdan önemli bilgiler barındırır. Kültürel mirastır. Yer fıstığı meşhurdur. K39

Amasyalıyım: Ferhat ile Şirin Amasya'nın önemli sembollerindedir. Amasya' da bayramlarda ve düğünlerde yöresel yemek olan keşkek yapılır, haşhaşlı çörek ikram edilir. K41

Adanalıyım: Sabah kahvaltısında ciğer yenir. Gece paça ya da şırdan yenir. Her pazar, mangal günüdür. Yazın yöresel olan bici bici isimli soğuk tatlı yenir. Bazı bölgelerde mevsim temizliği abartılır ve tüm ev suyla yıkanır. K43

Ağrı: İshak Paşa Sarayı. İlk kalorifer sisteminin kullanıldığı yapı. Ağrı Dağı. Türkiye'nin en büyük dağı. Ağrı Dağı Milli Parkı, Türkiye'nin en büyük milli parkıdır. K44

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri hakkında neler bilmektedir?” sorusudur. Bu alt problem kapsamında elde edilen verilerin içerik analizi sonucu üçüncü tema Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri ortaya çıkmıştır. Bu tema altındaki kodlar üç kategoride özetlenmiştir: (1) Türk destanları, (2) Orhun Abidelerinin Türk dünyası için önemi, (3) Türkçenin farklı lehçelerinde kullanılan sözcüklerdir.

TEMA 3: TÜRKÇENİN SÖZLÜ VE YAZILI ÜRÜNLERİ

Bu tema altında ele alınan ilk kategori Türk destanlarıdır. Türk destanlarına ilişkin Kod Bulutu aşağıda sunulmuştur.

KATEGORİ 1: Türk destanları

Kod Bulutu 9. Türkiye’deki Katılımcıların Türk Destanları ile ilgili yanıtları

Türkiye’deki katılımcıların Türk destanlarını Türk Kültür coğrafyasındaki önemli tarihsel dönemlerden bildikleri anlaşılmaktadır. Kodlar arasında yer alan Çanakkale Destanı ise Anadolu coğrafyasına özgü bir kod olarak dikkati çekmektedir.

Katılımcı K 23 ‘ün de ham verilerde belirttiği gibi her iki gruptan gelen cevapların kodları ortak destanları ortaya koymaktadır.

Türklerin ilk dönem edebî eserleri olan Yaratılış, Alp Er Tunga, Oğuz Kağan, Ergenekon, Türeyiş ve Göç destanları bugünkü bütün Türk Cumhuriyet ve Topluluklarının ortak destanlarıdır.

Kod Bulutu 10. Kazak Katılımcıların Türk Destanları ile ilgili yanıtları

Kod Bulutu 10’da yer alan “Kabılandı, Alpamiş Batır, Kız Jibek, Kabanbay Batır, Kambar Batır” gibi destan kodlarının coğrafi farklılıklardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

KATEGORİ 2: Orhun Abidelerinin Türk dünyası için önemi

Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri teması altında ele alınan ikinci kategori OrhunAbidelerinin Türk dünyası için önemidir. Bu kategori kapsamındaki yanıtlara bakıldığında Türkiye’deki katılımcıların altı farklı kodla açıklama yaptığı görülmektedir. Elde edilen kodların frekanslarına göre oluşturulan grafik aşağıda sunulmuştur.

Kod Sistemi	TÜRKİYEDEKİ KATILIMCILAR
Orhun Abidelerinin Türk Dünyası için Önemi	
Göktürklerin kendi alfabesi "Kök Türk Alfabesi" ile yazılmıştır	
Türk hitabet sanatının ilk örnekleri olarak kabul görür.	
Türk milletinin kimliğini, sosyal devlet anlayışını yansıtır.	
Döneminin yaşamı hakkında bize ipuçları verir.	
Türk adının geçtiği ilk yazılı metindir.	

Kod Sistemi 2. Türkiye'deki Katılımcıların Orhun Abideleri ile ilgili Görüşleri

Grafikte yer alan kodlara bakıldığında;

Türk adının geçtiği ilk yazılı metindir. (n=20)

Türk kültür ve tarihinin başlangıcı bilinen en önemli yapılarından biridir. Tarihin aydınlatılması ve üzerinde Türk kültürüne dair bilgilerin yer alması açısından önemlidir. Döneminin yaşamı hakkında bize ipuçları vermesi nedeniyle Türk tarihine ışık tutan bir eserdir. (3)

Türk edebiyatının sözlü dönemdeki ilk örnekleridir. Türk milletinin benliğini, kimliğini, sosyal devlet anlayışını yansıtır. (1)

Türk hitabet sanatının da ilk örnekleri olarak kabul görür. (1)

Göktürklerin kendi alfabesi olan "Kök Türk Alfabesi" ile yazılmıştır. (1)

Kod Sistemi	KAZAKİSTANLI KATILIMCILAR
Orhun Abidelerinin Türk Dünyası için Önemi	
Bengü Taşlar Türk adının geçtiği ilk yazılı eserlerdir.	
Bilmiyorum	

Kod Sistemi 3. Kazakistanlı Katılımcıların Orhun Abideleri ile ilgili Görüşleri

Kazakistanlı katılımcılardan 22'si Bengü Taşlar Türklerin ilk yazılı eserleridir derken 2 kişi bilmiyorum cevabını vermiştir.

Eski dönemlerde yaşamış Türklerin kültürünü, yaşayış tarzını, hayata bakış açılarını, hayat felsefelerini bizim gözlerimizin önüne çok güzel bir şekilde seriyor. Çok fazla bilgi içerikli. Onlar sayesinde geçmişten çok güzel ve faydalı bir şekilde bilgi sahibi olabiliyoruz. K31

Türklerin ilk anlam ifade eden yazılı kitabeleri. Türklerin nasıl yaşamaları gerektiği ile ilgili nasihatler veriyor. Atalarımızı daha iyi anlamamız için önemli olduğunu düşünüyorum. K37

Devletin yıkılış sebepleri ve Çin entrikaları anlatılmakta, birlik ve beraberliğin önemi vurgulanmaktadır. Orhun Kitabelerinde hükümdarın millete hesap vermesi, devlet ve halkın karşılıklı olarak görevlerinin belirtilmesi Türk devlet anlayışı hakkında fikir vermektedir. K 29

KATEGORİ 3: Türkçenin farklı lehçelerinde kullanılan sözcükler

Türkçenin farklı lehçelerinde kullanılan kelimelere ilişkin Veri Özet Tablosu aşağıda sunulmuştur.

Veri Özet Tablosu 1. Türkçenin farklı lehçelerinde kullanılan kelimeler

Veri Özet Tablosu		
Katılımcılar	Kazakistanlı	Türkiye
Bildikleri lehçeler	Kazakça Çuvaşça Tatarca Azeri Türkçesi, Başkurtça	Azeri Tartarca, Türkçesi
Sözcük bilen bilmeyen sayısı	4 Kişi Bilmiyor. 20 Kişi Biliyor.	20 Kişi Bilmiyor. 4 Kişi Biliyor.
Bildikleri örnek sözcükler	Kazakça Қайдан боласың(nerelisin?), Бас(baş), көз (göz), құлак(kulak), ауыз(ağız), мұрын (burun), тіл (dil), тіс (diş), қас (kaş), шаш (saç), сақал (sakal), мойын (boyun), бел (bel), қол (kol), пармақ (parmak), аяқ (ayak), тері (deri), тамыр (damar), қан (kan), қанат (kanat) ,at (at), күн (gün), altyn (altın), kumis (gümüş), jastyk (yastık),	Garındaş (kardeş) Bolsun (olsun) Balaban (büyük) bala (çocuk) Mışık (Kedi) AşGana (mutfak) Reşber(çiftçi) Arumusun? (iyimisin) Toy (düğün) Bunlar tatarca olarak bizim köyde konuşulan lehçeden örneklerdir.

---

jylan (yılan), jyl (yıl), Gök (kök),
ağaç(agaş), ata(ata)

Kırgızca, anne - ана, abla - эже,
dağ - тоо, baba - ата, vatan -
мекен - Тәңірі (tanrı)

Cuvaşça "ilt" (duymak), "eher"
(eğer),

Kırgızca "keçinde, beşim"
(akşam), "sekirüü" (atlamak),

Başkurtça "urman" (orman),
"harı" (sarı), vd.

Yaxşı (Azerbaycan) - jaksı (KZ) -
Jakşı (KR) - iyi

Veri özet tablosu 1’de yer alan bulgular göstermektedir ki araştırmaya katılan Kazaklar Türkiye’deki Türklere nazaran daha fazla sözcük bilmektedir. Bu kategorideki ham veriler şunlardır:

Türkiye ve Azerbaycan Türkçesinde kullanılan düşmek kelimesi farklı anlamlar ve kullanıma sahiptir. Türkçede olumsuz anlam taşıırken (yere düşüp yaralanmak, incinmek, çakılmak) Azerbaycan Türkçesinde inmek gibi olumlu anlam ifade ediyor. K9

Çok bilmiyorum devlet adları belki mesela"Azja" bu demek Asya K18

Evet, Türkçenin çeşitli lehçelerinde kullanılmakta olan birçok kelimeyi biliyorum. Bu kelimelerin çoğu Türkçedir, zaman ve mekândan dolayı her lehçede farklı söylenmektedir. Bazı ortak kelimelerimiz inandığımız inançtan dolayı, Araplardan almışız. Birkaç kelime de komşu yaşadığımız halklardan gelmiş. Örneğin Kazak Türkçesinde "juwaldız" dediğimiz kelimeyi Türkiye Türkleri "çuvaldız" diye söylüyorlar. Kazak Türkleri edebiyata "adebiyet", Tatar Türkleri ise "adabiyat" demektedir. K11

*Azeri Türkçesi, Kırgız Türkçesi gibi diğer Türk lehçelerinde
Türkiye Türkçesindekiyle benzer sözcükler bulunmaktadır.
ör. benim(benim) K27*

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Kazak ve Türk öğrencilerin Türk kültürüne ilişkin farkındalıkları üzerine yapılan bu araştırmanın verilerinden elde edilen bulgular üç tema etrafında toplanmıştır. Bu temalar: (1) Türk kültürüne ait öğeler, (2) Türk kültüründe yaşam tarzı, (3) Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleridir. Toplam üç tema, dokuz kategori altında elde edilen kodlar görselleştirilerek bulgular bölümünde sunulmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlar alt problemlere göre şunlardır.

Araştırmanın birinci alt problemi, “Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türk kültürüne ait öğeler hakkında neler bilmektedir?” sorusuna ilişkin sonuçlar:

Türkiye’de yaşayan Türk öğrencilerin Türk kültürü denildiğinde sevgi ve saygının önemli olması, bağımsızlığımıza düşkün olma, yemekler gibi kodlar dikkati çekmektedir. Kazak öğrencilerin de Türkiye’deki öğrenciler gibi millî ve manevî değerlere değinmesinin yanı sıra Türk tarihindeki şahsiyetlere de vurgu yaptığı tespit edilmiştir. Her iki gruptaki katılımcıların Türk kültürü denince ilk akla gelen kavramların ortak noktası yemek kültürü ve bağımsızlığa verilen önemdir. Türk kültürüne ait öğeler teması kapsamında katılımcılara Türk kültüründeki semboller sorulmuştur. Katılımcılar özellikle renkler, rakamlar, tamgalar, dini semboller ve sanat eserleriyle ilgili örnekler vermiştir. Kazak katılımcılar da renkler, sayılar, hayvanlara değinirken Hıdırellez Bayramı’nın kod bulutunda dikkati çektiği Türkiye’deki katılımcıların bu koda değinmediği görülmektedir. Özellikle Türklerin Gök Tanrı dininden getirdikleri inanışları İslamiyet’i kabul etikten sonra da yeni dinleriyle beraber çeşitli gelenekler olarak yaşatmaya çalışmaları (Kılıç, 2003), turkuaz ve kırmızı renklerinin bütün dünyada Türk adıyla tanınması özellikle yüzyıllarca nesilden nesile aktarılan Türk Kırmızısı boyama usulünün 17. yüzyılda Osmanlı topraklarında boyanan pamuklunun haslığı ve parlaklığı nedeniyle Avrupalı tüccarların dikkatini çekmiştir (Şahin, 2017). Birçok kültürün aksine Türkçede somutluk özelliği gösteren renklerin farklı anlamları mevcuttur. Tarih kitaplarında bütün bir şekilde işlenilmemiş ve dağınık şekillerde bulunan rengin bazen sevinç, uğur, mutluluk, aşk, sağlık, canlılık, huzur bazen de kötülük, hastalık, huzursuzluk, yas, ölüm, cenaze ve uğursuzluk gibi anlamlar ifade ettiği görülmektedir (Karataş, 2017).

Araştırmanın ikinci alt problemi “Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye’de yaşayan öğrenciler Türk kültüründe yaşam tarzına ilişkin neler bilmektedir?” olup bu problem bağlamında sorulan görüşme sorularından elde edilen

verilerin içerik analizi sonucu Türk kültüründe yaşam temasına ulaşılmıştır. Bu tema kapsamında dört alt kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategoriler:

(1) Türklerde doğum, düğün ve ölüm , (2) Türk mutfağına özgü yemekler, (3) Türk kültürünün maddi ve manevi unsurları ve (4) Öğrencilerin memleketleri ve bu yerlerin kültürel özellikleridir.

Türk kültüründe özel günler vardır, doğum, düğün ölüm gibi durumlarda bu önemli günlerde (cuması, kırkı gibi...) belirli sosyal paylaşımlar yapılır. Hem Kazak katılımcıların hem de Türk katılımcıların kodları ortak olmakla birlikte Tasau Kesu ve Bel Kuda gelenekleri Kazaklara özgü günlerdir. Bu özel günlerde ve yaşam tarzında sofraya kurmak büyük öneme sahiptir. Kodlarda adı geçen yemeklerin kültürümüzce bilinen yemekler olmasının yanı sıra Türkiye'deki farklı bölgelere özgü yöresel yemekler olduğu dikkati çekmektedir. Kazakların Türk mutfağına özgü yemeklerle ilgili verdikleri kodlarda çorbalar dikkati çekmektedir. Elde edilen bu sonucu Ermeçli'nin (2022, s. 162) araştırması şu şekilde desteklemektedir: Köklü bir geçmişe sahip olan Türk toplumunun geçmişten günümüze kadar doğum, sünnet, düğün, ölüm, asker uğurlama ve karşılama, hacı uğurlama ve karşılama, kandiller, cem törenleri, dinî bayramlar ve tabiat bayramları gibi birçok özel günde eğlence ve törenler düzenledikleri, törenlerin de başlıca unsurunun ritüel yemekler olduğu ve bu günler aracılığıyla insanlar bir araya gelir, sosyal bağlar güçlenir, birlik ve beraberlik duygusu artar, ortak değerler, gelenek ve görenekler pekişir ve kültür aktarımı sağlandığını ifade eder. Ayrıca yemek, sosyo-kültürel yönden toplumların kültürlerinde yer alan kendilerine has özelliklerini ortaya koyup kültür aktarımı ve toplumları kaynaştırma işlevlerini de yerine getirmektedir.

Türk kültürünün maddi ve manevi unsurları kategorisinde Kazak katılımcılar maddi unsurlarla ilgili ağırlıklı cevaplar verirken Türk katılımcılarda manevi unsurlar ağırlıklı cevaplar vermişlerdir. Selçuk'un (2018) Kazak kültüründe mezar geleneği hakkında yürüttüğü yüksek lisans tezinin sonuçları bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Buna göre Kazak halklarında dini inanışlarla bağlantılı mekân anlayışı yaşam tarzının yansıması olarak yer almakta ve kutsal gördükleri insanların kabirleri üzerine türbeler yaptırılmaktadır. Bazı mezarların bulunduğu yerleri ziyaret mekânları hâline çevirmişlerdir. Olağanüstü gücü bulduğuna ve insanlara yardım ettiğine inanılan bu ulu kimselerin mezarlarını, dilek dilemek için ya da herhangi bir hastalığına şifa bulmak için ziyaret etmeyi âdet hâline getirmişlerdir. Bu ziyaret yerlerinin insanların birçok farklı yaklaşım, uygulama ve ritüeller gerçekleştirdikleri mekânlar olduğu görülmektedir. Bu ziyaret yerleri kod olarak çok fazla geçtiği için maddi unsurlar manevi

unsurlardan fazla görünümde bir grafik ortaya çıkmıştır. Ancak ziyaret kültürünün maneviyatla bağlantısı düşünüldüğünde iki kategoride kod bir arada yorumlanmalıdır.

Türk Kültüründe Yaşam Tarzı temasının dördüncü kategorisi katılımcıların memleketleri ve bu yerlere özgü kültürel özelliklerdir. Kazak katılımcılar ülke adı olarak Kazakistan cevabı vermiştir. Türkiye'deki katılımcılar "Nerelisiniz?" sorusuna hangi şehirden olduklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle Türkiye'deki katılımcıların genel olarak her bölgeden olması veri zenginliği açısından çeşitlilik sağlamıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi "Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiye'de yaşayan öğrenciler Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri hakkında neler bilmektedir?" sorusudur. Bu alt problem kapsamında elde edilen verilerin içerik analizi sonucu üçüncü tema Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri ortaya çıkmıştır. Bu tema altındaki kodlar üç kategoride özetlenmiştir: (1) Türk destanları, (2) Orhun Abidelerinin Türk dünyası için önemi, (3) Türkçenin farklı lehçelerinde kullanılan sözcüklerdir.

Türkiye'deki katılımcıların Türk destanlarını Türk Kültür coğrafyasındaki önemli tarihsel dönemlerden bildikleri anlaşılmaktadır. Kodlar arasında yer alan Çanakkale Destanı ise Anadolu coğrafyasına özgü bir kod olarak dikkati çekmektedir. Türk milleti, hareketli yaşamı sebebiyle başından birçok savaş geçmiş ve destanların oluşması için gerekli olan olayları pek çok defa yaşamış bir millettir. Milletimiz göstermiş olduğu kahramanlıklarla sayısız destan meydana getirmiştir (Yılbir, 2006).

Kazak katılımcıların verdiği cevaplarda yer alan "Kabılandı, Alpamış Batır, Kız Jibek, Kabanbay Batır, Kambar Batır" gibi destan kodlarının coğrafi farklılıklardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Suleimenova (2018) yüksek lisans tezinde Kazak destanlarını çalışmıştır. Kız Jibek destanı millî süjeler üzerine kurulan sosyal-aşk içerikli destanlar grubuna aittir. Kazakların en eski lirik destan mirasıdır. Alpamış Batır bir kahramanlık destanıdır. Kazak topraklarında eskiden beri halk tarafından çok sevilen ve zevkle dinlenen bir destanıdır. Bu destanın çeşitli varyantları vardır. "Alpamış"ın diğer destanlardan farklı bir özelliği; sadece Kazaklarda değil aynı zamanda birçok Türk halkları arasında da var olmasıdır. Kambar Batır bir kahramanlık destanıdır. Destanın Kazaklar arasında 20 varyantının olduğu bilinmektedir.

Türkçenin sözlü ve yazılı ürünleri teması altında ele alınan ikinci kategori Orhun Abidelerinin Türk dünyası için önemidir. Kazakistanlı katılımcılardan 2'sinin Orhun Abidelerini bilmiyor olması dikkati çeken bir veridir. Orhun abideleri, Türk kültürü için ilk ve en önemli kaynaklardan biridir. Bu abidelerin hatırlanması, içinde bulunduğumuz yüzyılda kendini tanımlamakta

açmazlara düşebilen Türk toplumuna değerli seçenekler sunmaktadır (Demir, 2017).

Araştırma sonuçları göstermektedir ki araştırmaya katılan Kazaklar Türkiye'deki Türklere nazaran farklı lehçelerde (Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Azeri Türkçesi, Çuvaşça) daha fazla sözcük bilmektedir. Karaca (2010) Kazak Türkçesi üzerine yazdığı çalışmasında Kazak Türkçesindeki kelime hazinesi ile ilgili durumun, diğer gelişimini tamamlamış Türk lehçelerinden farklı olduğunu ifade eder. Çünkü Kazak Türkçesinin bugünkü durumunda Rus dilinin etkisi, Türkiye Türkçesinde de farklı yabancı dillerin etkisi olmuş ve olmaya da devam etmektedir. Kültürel anlamda farklı dillerin etkisinin gençlerde yaygın olması sebebiyle Türk ve Kazak Türk'ü öğrenciler arasında farklılık olduğu biçiminde yorum yapılabilir. Çağdaş Türk lehçeleri arasındaki farklılıkların en önemli sebeplerinden biri katılımcıların farklı siyasî sınırlarda yaşıyor olmaları, diğeri de uzun tarihî süreçtir (Karaca, 2011) Coğrafi yakınlıkları sebebiyle Kazak Türklerinin diğer lehçelerden daha fazla kelime bildiği öngörülebilir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Türk mitolojisinin kuşaklar arası aktarımı üzerine boylamsal çalışmalar yapılabilir.

Türk kültür coğrafyasındaki farklı ülkelerin yemek kültürü üzerine gastronomi araştırmaları yapılabilir.

Türk kültüründe yaşam tarzının farklı ülkelerdeki Türklere hangi değişkenlerin etkisiyle farklılaştığı üzerine araştırmalar yapılabilir.

Kazak toplumundaki çok dilliğin tarihsel ve sosyolojik temelleri üzerine bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

Demir, S. (2017), "Türk Toplumunun Kültürel Belleği Bağlamında Orhun Abidelerini Yeniden Düşünmek: Taşın Bedeni ve Belleği." *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 422-440.

Ermeçli, S. (2022), *Anadolu Sahası Türk Kültüründe Törensel Yemekler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Göktaş, B. ve Çangal, Ö. (2023), Cezayirli Türkoloji Öğrencilerinin Türk Kültürüne Yönelik Farkındalıkları. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 12(1), 305-327.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2020), Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretimi, 3. Baskı, Akçağ Yay., Ankara.
- Horata, Osman (2017), “Türk Dünyası’nın Kültürel Ufukları: Tarihsel Bağlam İçinde Genel Bir Değerlendirme.” Bilig - Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi 82: 117-131.
- Karaca, O. S. (2010), “Kazak Türkçesinde Söz Dizimi Düzeyinde Rusça Etkisi.” Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic 5/2 s. 1192-1209.
- Karaca, O. S. (2011), “Çağdaş Türk Lehçelerinin Söz Varlığındaki Ortaklığa Karşılaştırmalı Bir Bakış.” Turkish Studies - International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 6/1, p. 1340-1352.
- Karataş, S. (2017), Türk Kültüründe Renkler Ve Karahüseyinli Köyü Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılınç, H.Ç. (2003), Türk Kültüründe İnanç ve İnanışlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koca, S. K. (2017), Türk Kültürünün Gelecek Kuşaklara Aktarılmasında Sembollerin Önemi, *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Dergisi*, 5(11), s. 530-554.
- Koca, S. K. (2012), Türk Kültüründe Sembollerin Dili, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994), *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.
- Selçuk, H. (2018), Kazak Kültüründe Mezar Geleneği ve Günümüzdeki Ziyaret Yerleri (Güney Kazakistan), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Suleimenova, A. (2018), Kazak Destanlarında Deyimler ve Türkiye Türkçesi Karşılıkları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

- Şahin, D. (2017), Türk Kültürünün Avrupa'daki Etkileri ve Türk Kırmızısı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tanrıbuyurdu, G. (2016), "Klasik Türk Şiirinde Bir Sembol Dili Olarak Kına." İnsan ve toplum bilimleri araştırmaların dergisi. Cilt 5, sayı 1, s. 102-115.
- Tazebay, İ. ve Akpınar, N. (2010), "Türk Kültüründe Bahçe." Bilig- Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 54, s. 243-253.
- Topsakal, U.Ü. ve Topsakal, İ. (2019), "Fenomenolojik Bir Çalışma: Türk Kültüründe Kurt Kültü Üzerine Öğrenci Düşünceleri." Bilig- Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi. İlkbahar 2019, Sayı 89, ss. 77-94.
- Yılıbr, S. (2006), Türk Destanlarında İnanç ve İnanışlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yozgat, S. (2019), Türk Mitolojisindeki Grafik Sembollerin Günümüz Logo Tasarımına Yansımaları: Kuş Figürü Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Аңдатпа

Бұл мақалада түрік мәдени кеңістігінде орналасқан екі елдің (Түркия мен Қазақстан) университет студенттерінің Түрік мәдениеті жайында хабардарлығы қарастырылды. Екі ел жастарының ортақ мәдени мұрамызды танып білуі тұрғысынан зерттеу жұмысының маңызы зор. Зерттеу жұмысы сапалық зерттеу моделіне негізделген кейс-стади әдісімен дайындалды. Зерттеудің жұмыс тобын ерікті түрде қатысқан 24 қазақ студенті мен 24 түрік студенті құрады. Зерттеу жұмысында интервью әдісі қолданылды. Алынған мәліметтер қол күшімен талданды және MAXQDA сапалық талдау бағдарламасында көрнекілендірілді.

Қазақ және түрік студенттерінің Түрік мәдениетінен хабардарлығы жайлы жасалған зерттеу жұмысының мәліметтерінен алынған нәтижелер үш тақырып аясында топтастырылды. Бұл тақырыптар: (1) Түрік мәдениетіне тиесілі элементтер, (2) Түрік мәдениетінде тұрмыс-салт, (3) Түрік тілінің ауызша және жазбаша мұралары. Екі топтағы қатысушылардың түрік мәдениеті дегенде ең әуелі ойыңызға не келеді сұраққа берген жауаптарының ортақ тұсы тағам мәдениеті мен тәуелсіздіктің маңызы болды. Қазақ қатысушылары мен түрік

қатысушыларының кодтары ортақ болса да «тұсау кесу» және «бел құда» салттары қазақтарға тән. Мұндай маңызды күндері және тұрмыста дастархан жаюдың маңызы өте зор. Қазақтардың түрік асханасына тән тағамдарға байланысты берген жауаптарында сорпалардың ерекшеленіп алға шыққанын байқаймыз. Қазақтарда руханият тұрғысынан зиярат ету салтының кесенелермен байланысы есепке алынғанда материалдық және рухани элементтер қоса талданылуы қажет. Түрік дастандарына қатысты алынған нәтижелердің географиялық жағдайларға қатысты өзгеріп отыратыны байқалады. Зерттеу қорытындылары көрсеткендей, зерттеу жұмысына атсалысқан қазақтар Түркиядағы түріктерге қарағанда түркі тілдерін (қазақша, қырғызша, әзірбайжанша, чувашша) көбірек білетін болып шықты.

Кілтті сөздер: Түрік мәдениеті, университет студенттері, қазақтар, түріктер, өмір салты, тамақ мәдениеті

(Фахри ТЕМІЗІЙҮРЕК, Эрол БАРЫН, Өзлем БАШ. ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ТҮРІК СТУДЕНТТЕРІНІҢ ТҮРІК МӘДЕНИЕТІНЕН ХАБАРДАРЛЫҒЫ ЖАЙЫНДА БІР ЖАҒДАЯТТЫҚ ЗЕРТТЕУ)

Аннотация

В данной статье рассматривается уровень осведомленности студентов университетов двух стран (Турции и Казахстана) о тюркской культуре с учетом их общей культурной географии. Используя качественный исследовательский подход, исследование было разработано как тематическое исследование. Исследовательская группа исследования состоит из 24 казахских и 24 турецких студентов университетов которые добровольно приняли участие в исследовании. В исследовании был использован метод интервью. Полученные данные были проанализированы вручную и визуализированы в программе качественного анализа MAXQDA. Результаты, полученные на основе данных этого исследования осведомленности казахских и турецких студентов о тюркской культуре, были сгруппированы по трем темам. Этими темами являются: (1) элементы тюркской культуры, (2) образ жизни в тюркской культуре, (3) устные и письменные произведения тюркского языка. Общая точка первых понятий, которые приходят на ум, когда речь заходит о тюркской культуре среди участников обеих групп, - это культура питания и важность, придаваемая независимости. Учитывая связь культуры посещения с гробницами с точки зрения духовности у казахских тюрков, материальные и духовные элементы следует интерпретировать вместе. Результаты исследования

показывают, что казахи, участвовавшие в исследовании, знают больше слов на разных диалектах (казахско-турецкий, кыргызско-турецкий, азербайджано-турецкий, чувашский), чем турки.

Ключевые слова: Турецкая культура, студенты университета, казахи, турки, образ жизни, культура питания

(Фахри ТЕМИЗЙУРЕК, Эрол БАРЫН, Озлем БАШ. ПРИМЕР ОСВЕДОМЛЕННОСТИ КАЗАХСКИХ И ТУРЕЦКИХ СТУДЕНТОВ О ТУРЕЦКОЙ КУЛЬТУРЕ)

Yazar Katkı Oranı (Author Contributions): Fahri TEMİZYÜREK (%40), Erol BARIN (%30), Özlem BAŞ (%30)

Yazarların Etik Sorumlulukları (Ethical Responsibilities of Authors): Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması (Conflicts of Interest): Çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

İntihal Denetimi (Plagiarism Checking): Bu çalışma intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

UDC 398(4/9); 801.8(4/9)   DBTBL 17.71.91